

M.A. PART-I EXAMINATION, 2020 (DDE)

SUBJECT: SANSKRIT

PAPER: IV

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give the answers in their own words as far as practicable.

FIRST HALF**MARKS: 20**

1. अधोलिखितानां प्रश्नाणां मध्ये द्वौ समाधेयौ। 10×2=20
- (a) भवतः पाठ्ये सोमसूक्ते सोमदेवतामुद्दिश्य या स्तुतिः विहिता सा पर्यालोचनीया।
- (b) शिशुपालवधम् महाकाव्यस्य द्वितीयसर्गमवलम्ब्य उद्भवस्य चरित्रं व्याख्यायताम्।
- (c) शिशुपालवधमिति महाकाव्यस्य द्वितीयसर्गमुपजीव्य बलरामस्य भाषणं यथायथमुपस्थाप्यताम्।
- (d) अधस्तनेषु सूत्रद्वयं व्याख्येयम्—
- एते स्वराः।
  - उष्मा रेफी पञ्चमो नामिपूर्वः।
  - रक्तसंज्ञेऽनुनासिकः।
  - समानाक्षरे सन्धाने दीर्घमेकमुभे स्वरम्।

SECOND HALF**MARKS: 20**

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 10×2=20
- (a) व्याघ्रीजातकश्रेष्ठीजातकयोः अन्यतरस्य नैतिकशिक्षायाः मूल्यायनं विधाय कथावृत्तं संक्षेपेण उपस्थाप्यताम्।
- (b) अधोलिखितानां श्लोकानां द्वितयस्य वङ्गभाषया अनुवादः कार्यः—
- गुणस्तुत्याधिकं रेजुर्देवसम्पद्भिर्भूषणः।
किरणा इव चन्द्रस्य शरद् उन्मीलितश्रियः॥
  - पशु संसारनैर्गुण्यं मृग्येषा स्वसूतानपि।
लङ्घितस्नेहमर्यादा भोक्त्रुमघिच्छति क्षुधा॥
  - यच्छात दाता नरकं प्रयाति प्रतिग्रहीता तु सुरेन्द्रलोकम्।
विवर्धितस्तेन च मे स्वयायं दानोद्यमः संयमयिष्यतापि॥
  - प्रभूतं मे धनं शक्र शक्तिमाच्छ महद् बलम्।
अम्हाभावां सिदानीं मे मृत्युरेवाभिरोचते॥
- (c) अधोलिखितेषु सूत्रेषु चतुर्णां व्याख्या करणीया— 2½×4=10
- ए च शय्यादियु
  - अदातो यथादिषु वा
  - इदित उपसर्गे
  - अण् मुकुटादिषु
  - एन् नूपुरे
  - लोपोऽरण्ये
- (d) अधस्तनेषु पदेषु द्वयस्य प्राकृतप्रकाशग्रहणमवलम्ब्य सूत्रसहकारेण प्राकृतरूपं प्रदर्शयत— 5×2=10
- मुकुटम्, मुकुलम्, पुरःषः, निरुत्तरः।